

בס"ד

זעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע

ערש"ק

שמירני

ה'תש"פ

**בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות
לטל': 052-7675895
גור-אריה צור
מודיעין עילית
ניתן להצטרף לתפוצת מייל
דוא"ל: leshem895@gmail.com**

לעומקו של מקרא שמיני

מתוך הארבעה, שכן תמימים כתיב חסר יו"ד. לשון רבים אך רק תְּצַיִם. לכן אמר הכתוב וַיְהִי, לשון צער.

וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צָנְהַ מִלֶּשָׁה אֶל-פָּנָי
אֶהֱל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל-הָעֵדָה
וַיַּעֲמְדוּ לְפָנָי ה' (ט,ה)

וַיִּקְחוּ וַיִּקְרְבוּ. יש ליתן טעם לכפילויות שבפסוקים. וַיִּקְרְבוּ ויעמדו, קרב ועשה, וַעֲשֵׂה וכפר, ויקרב וישחט, ויקריבו ויתן, וכן לקמן (י,יב) וימציאו בני אהרן אליו את הדם וגו', ואת העלה המציאו אליו וגו', ועוד כהנה וכהנה.

ולעומקו של מקרא נראה לומר כי כל אלו הם כינויים של זימון למצוה. לומר לך שכדי להביא לגילויי שכינה ככתוב כי היום ה' נראה אליכם (ט,ד) צריך לזמן עצמו לכך.

ואילו אצל נדב ואביהו לא מפורש שזימנו עצמם, שלא נאמר ויקרבו ויקחו, אלא ויקחו איש מחתתו ויתנו

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי
(ט,א)

יש לשאול, הרי יום של שמחה היה, ונטל עשר עטרות, ולכאורה היה מתאים יותר לומר וַיְהִי ביום השמיני, שזה לשון שמחה, ולא וַיְהִי שזה לשון צער. ועוד נאמר בהמשך (ט,ב), וַיֹּאמֶר אֶל-אַהֲרֹן קַח-לְךָ עֵגֶל בֶּן-בָּקָר לְחֻטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנָי ה', ומובא ברש"י שהודיע לו בזה שמכפר לו על עוון העגל. ואין שמחה כיום הכפרה.

ועוד יש לומר מדוע פתח במלת צער וַיְהִי, שרמז לו כאן על מות שני בניו, שנאמר תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנָי ה'.

ובהיות וְאַיִל לְעֹלָה מוטעם במירכא טיפחא, והטיפחא כעין הפסקה קלה, ואינה בהכרח נסמכת למילה תְּמִימִם, וככיכול התמימים היא מילה בפני עצמה, וכה תִּדְרָשׁ: תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנָי ה'.

שיקריב היום בניו התמימים לפני ה'. ועוד רמז הכתוב שיהיו הנקרבים שנים

לעומקו של מקרא שמיני

נפרד מהמצוה עצמה וגורם לגילוי השכינה במצוה זו.

בהן אש. והיה מה שהיה וכו' ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וגו'.

**וַיִּקְרַב אֶהָרֶן אֶל-הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחֹט
אֶת-עֵגֶל הַחֹטֵאת אֲשֶׁר-לוֹ:
(ט, ח')**

בשימת לב, נאמרו ד' לשונות של שחיטה בפרשה זו, והן בנוסף לג' לשונות של שחיטה בפרשת צו, כמבואר שם (בלעומקו של מקרא לפר' צו), ויחד הן שבעה, וכל אחד בטעם אחר. ואשר על כן ירמזון כולן על התיקון של הכהן בעולמות כנגד שבע הספירות הק'.

א. וַיִּשְׁחֹט. (ט, ח') הטעם בתְּבִירָה. והוא לשון שְׂבִירָה. תְּבִירָה בארמית. והוא כנגד ספירת הגבורה.

וירמזו שבשחיטה זו נשבר כוחו של המקטרג במעשה העגל. וכפי שפירש רש"י (ט, ב') להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה.

ושמא יש לומר שזו כוונת הפסוק אש זרה אשר לא צווה אותם. שלא היתה שם הכנה למצוה, ונראה כאילו גס לבו. ולעומת זאת, באהרון נאמר וישא את ידיו ויברכם. וי"ל שנשיאת הידים הכתובה אצל אהרן כהן, היא הזימון להשראת השכינה בברכת הכהן, וחלק בלתי נפרד ממנו. וכן במשה ואהרון נאמר ויצאו ויברכו וסמיך ליה וירא כבוד ה' וגו'. שויצאו זו ההכנה לויברכו.

ולעומקו של מקרא יש לומר, שלכן נאמר [ויקרא י', ג'] בְּקִרְוֵי אֶקְדָּשׁ. שיתקדש שמי על מי שמתקרב ועל ידי כך מזמן עצמו למצוה ולקדושה. שכן בקרובי, לשון התקרבות. במתקרבים אלי ומזמנים עצמם לפני, בהם אקדש.

וכן כתיב [בסוף הפסוק הנ"ל] וַיִּדְּם אֶהָרֶן, שזימן עצמו לקדושה על ידי הדממה. ועל כל הנ"ל רצה לומר, שהזימון למצוה הוא חלק בלתי

לעומקו של מקרא שמיני

אֶת-שְׁעֵיר הַחֲטָאת אֲשֶׁר לָעֹם
וַיִּשְׁחָטְהוּ וַיִּחַטְּאֵהוּ כְּפֶאֱשׁוֹן (ט, טו).

ומאי כְּפֶאֱשׁוֹן פירש רש"י כעגל שלו.
וכוונתו לשחיטה א. בפרשה זו, שהיא
כדלעיל, בספירה של גבורה. ומודגשת
בכ' הדמיון, כְּפֶאֱשׁוֹן לומר לך שבכך
ניבחת המלכות, בגבורה.

ד. וַיִּשְׁחָט. (ט, יח) ומוטעמת בְּמִהְפֵּךְ.
לשון התהפכא, התהפכות. שעל יד
כך התהפכו כל הזדונות לזכויות. והיא
כנגד ספירת התפארת.
והתפארת כנגד התורה הקדושה
שמהפכת את האדם ומעלה אותו מכף
חובה לכף זכות.

ולכן נקראים זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר
לָעֹם, שתחת היות להם פקידת העון,
נפקדו עתה בשלום, בינם לבין אביהם
שבשמים.

ככתוב וַיִּשְׁחָט אֶת-הַשּׁוֹר וְאֶת-הָאֵיל
זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לָעֹם וַיִּמְצְאוּ בְּנֵי
אֶהֱרֹן אֶת-הַדָּם אֲלֵיו וַיִּזְרְקוּהוּ עַל-
הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב.

נמצאנו למדים שד' שחיטות אלו הן
כנגד חסד, גבורה תפארת מלכות.

ב. וַיִּשְׁחָט. (ט, יב) מוטעם בְּטִפְחָא.
והטפחא תרמוז לספירת החסד,
ככתוב (ישעיה מח) אַף יָדֵי יִסְדֵּה אֶרֶץ
וַיִּמְיֵנִי טִפְחָה שְׁמַיִם.

וכמובא בזה"ק פר פנחס דף רמ"ז
עמ' א אף יָדֵי יִסְדֵּה אֶרֶץ, דָּא יִצְחָק.
וַיִּמְיֵנִי טִפְחָה שְׁמַיִם, דָּא אַבְרָהָם.
דְּדַרְגִּין דְּלֵהוֹן חֶסֶד וְפַחַד.

לפיכך, שחיטה זו היא כנגד שמים
עליונים משם שפע החסד. ועוד,
ששחיטה זו מגעת למקום גבוה מאד,
טפה מכסא הכבוד. שנאמר "ותחסרהו
מעט מאלקים".

והַעֲלָה עֲצֵמָה בשחיטה זו מוטעמת
באתנחתא, ככתוב, וַיִּשְׁחָט אֶת-הָעֵלָה
וַיִּמְצְאוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן אֲלֵיו אֶת-הַדָּם
וַיִּזְרְקוּהוּ עַל-הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב, ואמאי
באתנחתא, שמונחת היא שם במקום
גבוה. ולזה יקרא חֶסֶד הַעוֹלָמוֹת.

ג. וַיִּשְׁחָטְהוּ. שחיטה זו מוטעמת
במִירְכָא. והיא לשון מלכות, רִיכָא.
ככתוב וַיִּקְרָב אֶת קַרְבֵּן הָעֹם וַיִּלָּח

לעומקו של מקרא שמיני

ויחד הן כנגד **שבע ספירות** מחסד ועד המלכות הרומזות על התיקון של הכהן בעולמות כנגד **שבע הספירות** הק'.

ומה שלא הוציאן הכתוב לפי סדר **הספירות**, חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות, לרמז על עבודת הכהנים שהם כנגד עבודת המלאכים ב"רצוא ושוב".

ונוספים הם על ג' ספירות הק' **כתר, חכמה, בינה**, שהם כנגד ג' הברכות של הכהן יברכך, יאר, ישא, ויחד הם **עשר ספירות הקדושות** אשר כנגדן מתקן הכהן בעולמות עליונים: כציור הספירות בס' הק', כמבואר לקמן:

כתר

בינה	חכמה
גבורה	חסד
תפארת	
הוד	נצח
יסוד	
מלכות	

ונוספים הם על ג' **שחיטות** שבמילואים, בפרשת צו, והן: (כמובא באריכות בקונטרס **לעומקו של מקרא** פרשת צו):

הא' וַיִּשְׁחָט האמור **בפר החטאת** בטעם **רביעי** שהוא **רביע** כנגד ספירת **הנצח**, שנקודתה בשם ה' **בתיריק**, כרובץ תחת משאו. וכן תרגום רביע, רובץ.

הב' וַיִּשְׁחָט האמור **באיל העולה** בטעם **אתנחתא**. והיא כנגד ספירת **ההוד** שהיא **כמונחת** על גבי היסוד.

הג' וַיִּשְׁחָט האמור **באיל המילואים** בטעם **שלשלת** והיא כנגד ספירת **היסוד** שכן ספירת היסוד **משתלשלת** ועולה לה דרך כל הספירות והעולמות, כבריח התיכון עד הכתר העליון.

ואשר על כן נקודתה בשורף, שהיא כנגד הו' שבשם הו"ה המחברת בין ה' תחתונה לה' עליונה, כסולם המחבר בין המלכות **מלתתא** עד ליה' חכמה ובינה וכתר עליון **לעילא**. כמובא בשערי אורה לר' יוסף ג'יקיטאלי בשער ה'.

לעומקו של מקרא שמיני

(במדבר, ו, כז'). וכדפירש רש"י שם:
ואני אברכם לישראל, דבר אחר, ואני
אברכם, לכהנים.

והכי פירושו: ואני אברכם לכהנים,
שכן תשכון היו"ד, השכינה הק'
במעשי ידיהם. ואני אברכם לישראל,
שהיא היו"ד של ישראל, שתורה על
השראת השכינה בישראל.

ועוד תרמוז היו"ד שבנ"ך של אהרן
הכהן, לשמות ה' הם המלאכים הק'
היוצאים מברכת כהנים. והובאו
בארוכה בקונטרס לעומקו של מקרא
לפר' צו. והם: **אנקת"ם פסת"ם**
פספסי"ם די"ו נסי"ם. והוא השם-
קודש בן כ"ב אותיות היוצא מברכת
כהנים. והם כנגד ג' תיבות שבפסוק
ראשון, יברכך הויה וישמרך. ושתים
שבפסוק שני. יאר הויה.

ולפי שם קדוש זה יסדו את התפילה
המובאת בספרים בברכת כהנים,
ובתקיעת שופר בר"ה, **בראשי תיבות**,
והיא מסוגלת להמתקת החלומות
והדינים:

וַיִּשָּׂא אֶהָרֶן אֶת- (ידו) יָדָיו אֶל הָעָם
וַיְבָרְכֵם (ט, כב')

פירש רש"י: וַיְבָרְכֵם. ברכת כהנים,
יברכך, יאר, ישא.
והם כנגד ג' ספירות הק', **כתר**,
חכמה, **בינה**.
ויחד עם שבע הספירות הנ"ל
המרומזות בשבעה אופני **השחיטה**
וטעמיהן, הרי בהן נשלמות העשר
ספירות הק', כאמור לעיל.

וַיִּשָּׂא אֶהָרֶן אֶת- (ידו) יָדָיו, **כתיב**
ידו וקריא ידיו. בתוספת י'. ותרמוז
היו"ד הנוספת שבתיבה **יָדָיו** לעשר
ספירות הק', כנ"ל. וכן ירמזון **עשר**
אצבעותיו של הכהן **שבשתי ידיו** על
השכינה השורה על עם ישראל דרך
השתלשלות ההויה בעשר ספירות
הק'.

ועוד יש לומר, שתרמוז היו"ד
הנוספת שבתיבה **יָדָיו** על הבטחה
שהבטיח הקב"ה "ואני אברכם".

לעומקו של מקרא שמיני

והמשת השמות היוצאים מברכת כהנים כנ"ל הם כנגד ה' ספירות אחרונות של הורדת השפע, תפארת, נצח הוד יסוד, המורידות השפע למלכות. כדלהלן:

אנקתם שהיא כנגד התפילה, היא כנגד התפארת, פסתם כנגד נצח, פספסים כתנת פסים כנגד הוד,

די"ו כנגד יסוד, והן אותיות יסוד ו-ס' של הנסים, נסים, תתגלה במלכות שם תוקף, עשיית הנסים, עם הס' של היסוד, ובזה הם משיקים זה לזה, יסוד-מלכות.

ועל דרך הרמז והצח יאמר: לית מילתא דלא רמיזא באורייתא, שנאמר (בראשית מ, יא) 'וכוס פרעה בְּיָדִי וְאָקַח אֶת-הָעֵנָבִים וְאָשַׁחֲט אֹתָם אֶל-כּוֹס פְּרָעָה וְאָתַן אֶת-הַכּוֹס עַל-כַּף פְּרָעָה.

אֵל נָא קָרֵב תְּשׁוּעַת מִצְפִּיָּךְ, אנקת"ם היוצא מן יברכ"ך' והיא כנגד תפילה, כאמרו: אֵל נֹא שְׁמַע אֲנִיקְתֶּם,

פחודיך סר תוציאם ממאסר, פסת"ם היוצא מן י'הו"ה' והיא כנגד פרנסה וכלכלה, כאמרו: אֵל נֹא תֵן לָהֶם פִּיסַת פְּתָם

פְּדָה סוּעִים פֶּתַח סוּמִים יְמִינְךָ מִצְפִּים, פספסי"ם היוצא מן וישמר"ך' והיא כנגד מלבושי כבוד ככתונת הפסים, וכאמרו: תֵּן לָהֶם מַלְבוּשֵׁי כְבוֹד כְּכַתוֹנַת הַפְּסִים

דָּלָה יוֹקְשִׁים וְקִבֵּץ נְפוּצִים סְמוּךְ יְהִי מִפְּלִתָנוּ.

די"ו נסי"ם היוצא מן יא"ר י'הו"ה' והיא כנגד השגחת ה' בארץ ומעשי נסים, וכאמרו: האומר לעולמו די יאמר די ולא עוד לצרותי אדון המעשים, יַעֲשֶׂה לָנוּ נִסִּים.

לעומקן של מקרא שמיני

ולא עוד יהיה **לְשִׁמְצָה**, אלא **לְשֵׁם מְצָה**.

וּנְאֻמָּר וְאַתָּן אֶת-הַכּוֹס עַל כַּף פְּרָעָה.
ואמאי אמר **כַּף** פרעה ולא אל פרעה,
אלא לרמוז על **נְשִׂיאת כפִים** על ידי
אהרן בכו"ס ישועות, הן **הג' ברכות**
ושם הוי"ה (ג' פעמים כ"ו) יחד עם
ס' אותיות, בברכת כהנים.

ובאומרו: וְאַתָּן אֶת-הַכּוֹס עַל-כַּף פְּרָעָה,
הרי הוא **כאומרו: וְאַתָּן אֶת הַכ"ו (שם הוי"ה) בס' אותיות על כפי אהרן, בג' ברכות שבנשיאת כפִים**.

ובאמרו וְאַקַח אֶת-הָעֲנָבִים, ירמוז על
לקיחת הבהמות לשם קרבנות,
המקשרות בין ישראל לאביהם
שבשמים, **וכן פירש רש"י** ביריעות
המשכן **ובלולאותיהן** ובקרסים
המחברים ביניהם: (שמות כ"ו)
ועשיֵת **לולאות** תכלת. תרגם אונקלוס
וְתַעֲבֹד עֲנוּבִין דְתַכְלָא, לשון **עניבה:**
ומכניסין [קרסי הזהב] ראשן אחד
בלולאות שבחוברת זו, וראשן אחד
בלולאות שבחוברת זו, **ומחברן בהן:**

ג' פעמים כּוֹס נאמרו כאן, והמילה
כּוֹס תוֹרָה על שם הוי"ה בברכת
כהנים **ג' פעמים**. כיצד: חלק את
המילה **כּוֹס** לשניים. **כ"ו** בגימטריה
שם י'ה"וה', **ס'** בגימטריה **שְׁשִׁים**.
כנגד **ס'** אותיות שבברכת כהנים. הרי
ג' פעמיים שם הוי"ה בברכת כהנים
בת **ס'** אותיות.

וה-ס' אותיות שבברכת כהנים הם
ששים הגבורים אשר למלך
שהשלוש שלו הנשלחים בברכת
כהנים לכל אחד מִישראל ליתן לו
משאלות לבו ולעשות שליחותם
נאמנה.

ואשר על כן על דרך הצח, יִדְרָשׁ אֵל
תקרי **וְאַשְׁחַט** ב-ש שמאלית, אלא
וְאַשְׁחַט ב-ש ימנית, מלשון שחיטה,
שחיטת קרבנותיו.

ונאמר ג' פעמים פרעה, וירמוז לג'
ברכות על ידי אהרן הכהן, שכן הסמיך
הכתוב את המילה פרעה לאהרן
שנאמר (שמות לב, כה') **כִּי-פָרַעַה**
אַהֲרֹן, וכן הם אותה גימטריה קטנה
(4), ומה שניתן הכוס בידו הוא רמז
לתיקון למה שנאמר כי פרעה אהרן.

לעומקו של מקרא שמיני

ועוד י"ל, על דרך הרמז, שהיו"ד של ירידת השפע תוֹרָה על הבטחה שהבטיח הקב"ה "ואני אברכם". ואני אברכם לכהנים, שכן תשכון היו"ד במעשי ידיהם. וכן הבטחתו ואני אברכם לישראל, שהיא היו"ד של ישראל.

וַיֵּשֶׂא אֱהֲרֹן אֶת יָדָיו אֶל-הָעָם וַיְבָרְכֵם וַיִּרְדּוּ מִעֲשֵׂת הַחַטָּאת וְהַעֲלָה וְהִשְׁלֵמִים.
(ט, כב')
וַיְבָרְכֵם וַיִּרְדוּ. בשימת לב, יש ליתן טעם לסמיכות הכתוב וַיְבָרְכֵם וַיִּרְדוּ.

לפשוטו של מקרא פירש רש"י ויברכם. ברכת כהנים. וירדו. מעל המזבח.
וכבר העיר כאן השפתי חכמים שמקרא מסורס הוא וצריך לומר שתחילה ירד, ואח"כ ברך. ואכן כן דעתו של רש"י שבאמרו וַיִּרְדוּ כוונתו שירד כבר קודם לכן.

וכן כאן ידרש הַעֲנֻבִים לענין עֲנוּבִין המהברים את הלולאות אשה אל אחותה. ולולאות יורה על דרכי אמונה, שנאמר לולא האמנתי, ויהיה הכהן כמקשר בין ישראל לאביהם שבשמים בקרסי זהב של ברכותיו את לולאות האמונה.

ואמר במשכן על היריעות חוברות אשה אל אחותה, שתהינה ברכות הכהן קשורות זו בזו ומקשרות את העולמות זה בזה ואת ישראל לאביהם שבשמים זה לזה כפיוט בשבת קדש: שִׁמְרוּ שְׁבֻתוֹתַי וכו' וְלוֹו עָלַי כְּגוֹ' וכו' וְנָתַתִּי אֶת בְּרַכְתִּי, אֲשֶׁה אֶל אֲחֹתָהּ לְצִרּוֹר. והוא ענין עֲנוּבִין. ונרמז בַּעֲנֻבִים.

וירמוז על ירידת השפע של הרחמים, הנסחטים כביכול על ידי ברכת הכהנים וּשְׁחִיטַת קרבנותיו ונוזלים אחר שְׁחִיטַתן מְרוֹם הַהוֹי"ה דרך השתלשלות הספירות אל כפיוט וס' אותיות הברכה, היא כוס הישועות של ברכת הכהנים בתיקון עשר הספירות הק'.

לעומקו של מקרא שמיני

הוי"ה, היא ו' היסוד העולה עד הכתר העליון ומורידה את השפע חזרה עד למלכות שמשלתלת מן היסוד, והיא הו' שאמר הקב"ה וְאֲנִי אֲבָרְכֶם. (נשא, במדבר ו, כז' בברכת כהנים). וממילא כאילו נאמר מַעֲשֵׂת עִם ו'.

ועל דרך האמונה והצח, יֵאָמֵר: ובהיותינו מצפים לראות בשוב ה' ציון, ולעבודת הקרבנות, עבודתנו עתה היא בבחינת ונשלמה פרים שפתינו, ואשר על כן השפעת הרחמים בעולמות נעשית ע"י התפילה, והכהן בברכתו בסיום התפילה מוריד הרחמים אלינו לעולם העשייה.

ועוד ירמוז בזה שהקרבנות הן הדבר המעמיד והמחזק את העולמות. ועל דרך אל תקרי: אל תקרי מַעֲשֵׂת אלא מַעֲשֵׂת שהמילה עֲשֵׂת תורה על חוזה. וכמובא בשיר השירים (ה, יד') מַעֲשֵׂת עֲשֵׂת שֵׁן

ואם כן יש ליתן טעם מדוע יהיה המקרא מסורס, ולא לפי סדר הענינים. שהיה צריך להיות כך סדר המקרא: וַיִּרְדּוּ וַיְבָרְכֶם, ומדוע נכתב וַיְבָרְכֶם וַיִּרְדּוּ.

ולעומקו של מקרא ובדרך של אל תקרי יֵאָמֵר: אל תקרי וַיְבָרְכֶם וַיִּרְדּוּ אלא וַיְבָרְכֶם וַיִּוֹרְדּוּ. שעל ידי וַיְבָרְכֶם מוריד הכהן לעולם את שפע הרחמים שהושפעו על ידי הקרבנות. והוא כעין "רצוא ושוב", שהקרבנות משפיעים שפע רב של רחמים בעולמות, וברכת הכהנים עולה מעלה ומורידה שפע זה מעולם האצילות דרך הבריאה ויצירה אל עולם העשייה.

ואשר על כן נאמר: וַיִּרְדּוּ מַעֲשֵׂת, ששחיטת הקרבן מעלה הרחמים עד עולם האצילות, וברכת הכהנים מורידה השפע חזרה לעולם העשייה.

ובשימת לב לא נאמר מעשות עם ו' אלא מַעֲשֵׂת ללא ו'. שאין צריך לומר מַעֲשֵׂת עם ו', שהו' היא ו' משם

לעומקו של מקרא שמיני

תקרי ויִרְדַּ מַעֲשֵׂת אלא ויִרְדַּ מִתְשַׁע.
שתרד הברכה מתשע הספירות
העליונות לספירה העשירית, בעולם
העשייה, היא המלכות.

וזה הגילוי שכינה האמור בפסוק
(ט,ו') וַיֹּאמֶר מִלְּשָׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר-צִוְּנָה
ה' תַּעֲשׂוּ וַיִּרְא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד ה'.

וזה שכתוב ויברכם מעשת. ויברכם
מתשע. דרך השתלשלות התשע
ספירות אל ספירת המלכות מתוך
תשע העליונות של החטאת והעלה
והשלמים, אל וַאֲנִי אֲבָרְכֶם.

השתא דאתית להכי, נימא ביה
מילתא. יש ליתן טעם לאומר וַאֲנִי
אברכם. מדוע נקט ואני ולא שם אחר
כגון וה' יברכם.

ומובא בספרו של ר' יוסף ג'יקיטליא,
שערי אורה, שהמידה אנ"י היא מידת
אדנ"י בספירת המלכות. והוא השם
השלשים וששה מע"ב שמות היוצאים
מג' פסוקים ויסע ויבא ויט. וכפי

מַעֲלָפֶת סְפִירִים: והוא לשון מקשה
אחת, ולשון בהירות וזפות (מצודת
ציון), לומר לך שהחטאת והעלה
והשלמים הם חטיבה אחת של מעמד
העולם, והם הבהירות והזכות של
שפע הברכה. כמשנה בפרקי אבות
(פרק א') על ג' דברים העולם עומד
וגו' ועל העבודה.

וכן מובא במדרש רבה שה"ש
(פרשה ה), מַעֲוֵי עֲלֶשֶׁת שָׁן זו תורת
כהנים (חומש ויקרא). מה הכרס הזה
הלב מכאן והכרעיים מכאן והוא
בתווך, כך תורת כהנים. שני ספרים
מכאן (בראשית שמות) ושני ספרים
מכאן (במדבר דברים) והוא (תורת
כהנים) באמצע.

ובשימת לב לכוונת המדרש, יש
לומר, שתורת כהנים הוא כבריח
התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה.
ולכן הכל תלוי בו.

עוד ירמוז הכתוב על דרך הרמז
והסוד: על תשע ספירות עליונות אשר
יורידו השפע לספירה העשירית היא
המלכות. בדרך של אל תקרי. אל

לעומקו של מקרא שמיני

וי"ג אמצעיות ואחרונות הן כנגד שש ספירות מהסד ועד יסוד. שהעבודה כנגד נצח, מודים כנגד הוד ושלום כנגד יסוד. וברכת כהנים כנגד השלום. וסודו כנגד השלמים.

כפי שנאמר בפרשתנו: וַיֵּרֶד מִעֲשֶׂת הַחַטָּאת וְהַעֲלָה וְהַשְׁלָמִים. ולפי זה מתקבל ברעוא החטאת והעולה והשלמים כנגד נצח הוד יסוד.

ושם הוי"ה שבפסוק יהיו לרצון, הוא כנגד המלכות. ובזה נשלמו העשר ספירות שכנגד תפילת י"ח ברכות. שבזה נשלם הסולם של התפילה המגיע עד כסא הכבוד.

וזה שאמר הפסוק (פרשת נשא, במדבר ו, כז) וְאֲנִי אֶבְרַכְכֶם הו"ו של ואני הוא כנגד היסוד, אנ"י כנגד המלכות. והם יחד יסוד מלכות. עליהם מושתת בנין הברכות. ואשר על כן נקבעה ברכת כהנים לפני שים שלום, לשלימות הבניין.

שאומרים סובבי מזבח בחג הסוכות, אני והו הושיעה נא.

וירמוז להשתלשלות תפילת י"ח. אני הוא הבסיס הנדבך הראשון של תפילת י"ח בג' ראשונות שהם כנגד אדנות.

והי"ג אמצעיות הן הנדבך השני בבנין והן כנגד אתה. ואשר על כן יפתחו הי"ג ברכות אמצעיות במילה אתה. אתה חונן וכו'. והג' אחרונות הן הנדבך השלישי בבנין הי"ח והן כנגד הוא. ואשר על כן מדגישים במודים, שְׁאֵתָה הוּא וכו'.

והג' ראשונות הן כנגד ג' ספירות עליונות, חכמה בינה ודעת. ואע"פ שאין ספירת הדעת בנגלה אלא בנסתר ובהצנע, ולכן אינה נחשבת במספר העשר ספירות, כאן בתפילת י"ח היא מתגלה ביפי תפירתה, כדי להתחבר עם הברכה הראשונה של חול שנקראת אתה חונן לאדם דעת. והיא כנגד האל הקדוש וניקודה כך הוא: יְהוָה. (כניקוד האותיות).

לעומקו של מקרא שמיני

פי שצווי וְשָׂאָהּ לַהֲקָרִיב, במירכא כפולה, בציווי כפול ומכופל.

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל-מִישָׁאֵל וְאֶל
אֶלְצָפָן בְּנֵי עֲזִיזֵאל דָּד אֶהְרֹן וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם קָרְבְּנוּ שָׂאוּ אֶת-אֲחֵיכֶם מֵאֵת
פְּנֵי-הַקֹּדֶשׁ אֶל
לְמַחְנֶה: (י, ד')

קָרְבְּנוּ מנוקד בשני טעמים. תלישא גדולה, וגרשיים. ויש ליתן טעם לשני טעמים אלו.

ויש לומר על דרך הרמז, שנרמז בזה שהאחד יעלה לגדולה שכן מוטעם בתלישא גדולה, והשני יהיה נגרש מן הגדולה, שכן מוטעם בגרשיים.

ואמנם כן, אֶלְצָפָן שהוא הקטן מבין השנים זכה לגדולה, ומינהו משה להיות נָשִׂיא בֵּית אָב לְמִשְׁפַּחַת הַקֹּהֲנִי, ומישאל שהוא הגדול לא נתמנה. אלא ודאי היה כאחד מן הלויים נושאי כלי הקדש.

וַיִּקְרָבוּ לִפְנֵי ה' אִשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֲתֶם: (י, א')

ע' בעל הטורים שפ' על דרך סרסוה ודרשהו, אל תקרי אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֲתֶם אלא אֲשֶׁר צִוָּה אֲתֶם לֹא להקריב. וזה שמוטעמת התיבה לֹא במירכא כפולה. וכבר נתבאר לעיל (עמ' ד') במילה וַיִּשְׁתַּטְּהוּ שהטעם מירכא יורה על מלכות. וכאן עברו על מצות המלך.

ועל דרך הצח נֹאמֶר, שלכן המילה לֹא, מוטעמת במירכא כפולה. שציווה המלך לשניהם לא להקריב אש. או שציווה אותם ציווי כפול לא להקריב. כאומרו: לא ולא.

ובאוה"ח הק' פירש שמרוב תשוקתם להקריב הקריבו אף על פי שלא צוּוּ. וכלשונו: שְׂאֵלֵיהֶם תַּאֲוַת הָעֲבוּדָה.

ולפי בעל הטורים הנ"ל תתחדד תשוקתם ותאותם לעבודה, עד כמה תאותם עֲזָה הֵיטָה. שהקריבו אף על

לעומקו של מקרא שמיני

לְמִשְׁפַּחַת הַקֹּהֲנִי אֲלִיצְפֹן בֶּן עֲזִיזָל,
הַגִּ' , שהעיד עליו הכתוב באמרו
וַיִּקְרְבוּ וַיִּשְׁאַם בְּכַתְּבָתָם. וַיִּשְׁאַם
כְּתִיב, לֵלֵא ו'. וְכֵאלֹלוּ כְּתוּב וַיִּשְׁאַם.
שנתאמץ במצוה יותר מאחיו.

ועל דרך הרמז והצח,

וַיִּשְׁאַם כְּתִיב חֶסֶד. וְכֵאלֹלוּ כְּתוּב
וַיִּשְׁאַם. לשון יחיד, כביכול לבדו. רמז
לך הכתוב כי אלצפן הוא שנתאמץ
יותר, שכן וישא"ם בראשי תיבות
וישא אלצפן מישאל. הקדים את
אלצפן גם במילה וַיִּשְׁאַם.

וּבִזְהָ יִנְתֵן טַעַם, מדוע כעס קרח
ונתקנא על חינום. שכן פירש רש"י
(במדבר טז, ו'): ומה ראה קרח לחלוק
עם משה, נתקנא על נשיאותו של
אליצפן בן עוזיאל, שמינהו משה נשיא
על בני קהת על פי הדבור. אמר קרח,
אֲחִי אבֵא אַרְבַּעָה הַיּוֹם, שנאמר וַיִּבְנֶי
קֹהֶת עֲמֶרְם וַיִּצְהָר וַתִּבְרֹן וְעֲזִיזָל
(שמות ו, יח), עמרם הבכור נטלו שני
בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול,
מי ראוי ליטול את השניה, לא אני,

ויש לשאול, על מה ראה משה כך
למנות את הקטן לגדולה, ולהיות הגדול
גנרש מן התפקיד הרם.

ויש לומר כי מידה כנגד מידה נהגה בו.
שְׁבַעֲמֹר מִשֶּׁה אֵלֵיהֶם קָרְבֹו שְׂאֹו אֶת-
אֲחֵיכֶם מֵאֵת פְּנֵי-הַקֹּדֶשׁ, האחד נתאמץ
יותר במצוה, והוא אלצפן בן עוזיאל.
ומידה כנגד מידה, זכה להיות נשיא בני
קהת הנושאים את כלי המקדש.

ועל דרך הצח, יתבאר שנתאמץ יותר
במצוה, שהרי קרוב הוא בפסוק למילה
קָרְבֹו יותר ממישאל אחיו. שהיה יכול
לומר קָרְבֹו מישאל ואלצפן וכו'.
ומשנאמר אל מישאל ואל אלצפן
קָרְבֹו, שמע מינה שאלצפן נתאמץ
יותר במצוה.

ואשר על כן פירסמו הכתוב, כדרך
שמפרסמים עושי מצוה, ויותר. בג'
אופנים פירסמוהו.

הא', שניתן לו אות י' תוספת לשמו.
שבחומש במדבר (ג, ל') נקרא אליצפן
בן עוזיאל. כתיב מלא עם יו"ד.
שהקב"ה נתגאה בו והוסיף לו אות
משמו.

הב', שמינהו לנשיא על בני קהת
ככתוב (במדבר ג, ל') וַנְשִׂיא בֵית אָב

לעומקן של מקרא שמיני

הכתוב שם **והלבשתם כתנות**, אפילו בזמן הקרבתם ושריפתם יהיו **לבושים כתנות**. כדאמרו שריפת נשמה וגוף קיים.

ועוד יש לומר, וישאום בכתנתם. זה שאמר הכתוב לעיל ואת הבגדים. (פרשת צו, ח, ב) קח את אהרן ואת בניו אתו ואת הבגדים ואת שמן המשחה וגו'. שהיה יכול לומר ואת בגדיהם. מאי ואת **תבגדים** בהדגשת ה"א הידיעה, שגלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, קורא הדורות מראש, את אשר יקרה לבני אהרון נדב ואביהו שימותו בשריפת נשמה וגוף קיים, ורמז כאן מיתתם **וצום על הבגדים** אשר ישאום בכתנתם.

ויאמר משה אל-אהרן ולא לעזר
ולאיתמר | בניו ראשיכם אל-
תפצעו וגו' (י, ו')
כאן לא אמר הנותרים. ולקמן אמר וידבר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו הנותרים (פס' יב'). באשר שם אמר הנותרים וכוונתו הנותרים מאחיהם לעבודה. וכאן התיחד עמהם

שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם, והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דברו.

ולא ידע קרח את סודו של אליצפן.
שרק הקב"ה הבחין בהשתדלותו, והורה למשה למנות את אליצפן נשיא **על פי הדיבור**.

ועל דרך הצח יאמר, שעל כן נקרא שמו אליצפן. **אלי צפן** את מינויו בלבו ופרסמו **על פי הדיבור**. ופירסמו הכתוב רק בדרך רמז, **כנ"ל**.

ויקראו וישאום בכתנתם אל-מחויץ למתנה כאשר דבר משה
(י, ה')

לית מילתא דלא רמיזא באורייתא. שכן רמז הכתוב מיתתם בפרשת תצוה שנא' "ואת בניו תקריב והלבשתם כתנות. [כט ח']]. **פִּשֵׁשׁ** הכתוב **תקריב** כתרגומו **תקריב**. אבל **רמז יש כאן על הקרבתם ועל מיתתם של נדב ואביהוא בני אהרון על מזבח היראה של ונקדש בכבודי. וכן ירמוז**

לעומקו של מקרא שמיני

וּמִפְתַּח אֱהֵל מוֹעֵד לֹא תִצְאוּ פֶן-
תִּמְתּוּ וּגו' (י, ז)
על דרך המוסר, כאן הודיע הבורא
לברואיו אורחות חיים. שכל הרוצה
חיים והרוצה להיות דבוק בחיים לא
יצא מפתח אהל מועד. שכל עניין
פתח אהל מועד הוא להיות ולהיועד
לפניו בכל עת. וככתוב ואתם
הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם
היום. (דברים ד, ד').

לכן נאמר לֹא תִצְאוּ. לא תצאו מזו
המידה להיות לפניו תמיד, ולא תמותו.
שאם תצאו תמותו. שרק הדבקים בה'
חיים.

וכן מובא בש"ס ובמדרשים בכל עת
שירצו הצדיקים לדבר עם קונם נאמר
בהם אמר לפניו. (כר' חנינא בן דוסא
בתענית (כד:)).

ולכן נכתב פֶן-תִּמְתּוּ בלא וא"ו. שאין
אפילו וא"ו מפריד בינם לבין קונם.
והוא לשון תמימות. שאם יהיו לפניו
בתמימות ללא הפרד כלל יתקיים בהם
ולא תִּמְתּוּ.

הדיבור לענין פריעה וכו' ולא לענין
העבודה עצמה. ולכן לא אמר כאן
הנותרים. אבל לקמן שרצה לומר קחו
את המנחה וגו', אמר הנותרים,
הנותרים לעבודה.

ועוד י"ל, שלכן נאמר הנותרם בלי
יו"ד סמוך לויקצף, ללמדנו מה
שמובא ברמב"ם ואם רצה להטיל
אימה על בניו ובני ביתו או על הציבור
אם היה פרנס ורצה לכעוס עליהן כדי
שיחזרו למוטב יִרְאֶה עצמו בפניהם
שהוא כועס כדי לייסרם ותהיה דעתו
מיושבת בינו לבין עצמו כאדם שהוא
מדמה כועס בשעת כעסו והוא אינו
כועס. (הלכות דעות פרק ב, הל' ג').

ועוד י"ל, שכביכול הכתיב משה
אדון הנביאים הענו מכל אדם על עצמו
הנותרם בלי יו"ד, שרמז לנו בזה את
מאמרו של בר קפרא רגזן לא עלתה
בידו אלא רגזנותא (קידושין מא.),
ואע"פ שלשם שמים וכו', כי כעסו
משכח תלמודו. ולכן לימד בכעסו
כביכול שרק יִרְאֶה עצמו כועס.

לעומקו של מקרא שמיני

הַנּוֹתָרִים

הַנּוֹתָרִת

הַנּוֹתָרִם.

וּנְרָאָה לומר פירושו, שכשם שהמנחה הנותרת, היא הנותר מן הקומץ שכולו לה', כן בני אהרון הנותרים אלעזר ואיתמר שנותרו מנדב ואביהו שהם כקומץ שכולו לה'. וזה שאמר הכתוב לקמן הנותרם בלי יו"ד. שנדב ואביהו הם כנגד היו"ד שכולו לה', ואלעזר ואיתמר הם הנותרם מאחיהם, ולכן נכתב ללא יו"ד.

ועל דרך הצתה, והמוסר, יש לומר כאשר תקח את היו"ד מן הנותרים, וישאר לך הנותרם, הרי לך אותיות מ"ן תוך"ה. שכאשר תקדיש עצמו לה', באש קודש, כנדב ואביהו, תשאר לך הברכה במן ובתורה, בגשמיית וברוחניות.

ועוד י"ל, מה שכתוב ויקצף על אלעזר ועל איתמר בני אהרון הנותרם, שמכיון שכעס על אלעזר ואיתמר, נאמר מיד בני אהרון הנותרם. ללא יו"ד. שהותירם לחיים. שלא

יין וְשָׁכַר אֶל-תְּשֻׁבָה וגו' (פרק י, ט')

אֶל-תְּשֻׁבָה. רמז בזה לא ליתן ליצר הרע להרשיעו. ככתוב (שמות כג, א') אֶל תְּשֻׁבָה יָדָה עִם רָשָׁע. אתה ובניך אתך בבאכם אל אהל מועד, כלומר אל תעמדו לפני שתויי יין. שהיין מכשילו לעבירה. ומונע ממנו הלימוד. ולכן סמך ליה ולהורת את בני ישראל. ועל כן לא נאמר אל תשתה, אלא אֶל-תְּשֻׁבָה חסר ה'. שאם תְּשֻׁבָה תהיה חסר קרבת אלקים. חסר ה', ולא תְּשֻׁבָה עליך חשיכה ככתוב (תהלים קד, כ') תְּשֻׁבָה חֲשֵׁךְ יִהְיֶה לְיָלְהָה. ועל כן אמר ולהורות, שירבה על עצמו נהורא.

וַיִּדְבֹר מִלִּשָׁה אֶל-אַהֲרֹן וְאֶל אֶלְעָזָר וְאֶל-אֵיתָמָר | בְּנֵי הַנּוֹתָרִים קָתוּ אֶת-הַמִּנְחָה הַנּוֹתָרִת וגו' (י, יב') וכן

כתוב

וְיִקְצָף עַל-אֶלְעָזָר וְעַל-אֵיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן הַנּוֹתָרִים (י, טז')

יש ליתן טעם למה שנכתב ג' פעמים שונות אך דומות, באותה לשון:

לעומקו של מקרא שמיני

נכתבו גם הפסוקים בפרשתנו בסדר הפוך.

ולעומקו של מקרא על דרך הרמז ירמוז בזה שהקרבות יש בהן כח להפוך את הרוגז לרחמים, ואת הדינים לחסדים, את הזדונות שגגות ואת השגגות לזכויות. וירמוז בזה למה שאמרו (יומא פו ע"ב) שתשובה מאהבה מהפכת את הזדונות לזכויות.

וְאֵת | שְׁעִיר הַחַטָּאת דָּרָשׁ דָּרָשׁ
מִשֶּׁה (י, טז).

במסורת, חצי התורה בתיבות. דָּרָשׁ מכא ודָּרָשׁ מכא. מכיון שכעס בדרישה זאת, פָּרְשָׁה ממנו שכינה. ולכן היה בזה כדי לשכח חצי מתורתו. והוצרך לומר לא ידעתי, כדי לתקן את כעסו בעונותנותו. וכן נמצא בתרגום ירושלמי: ועל דאשפל משה גרמיה קבל עליה אגר סגי. ומה הוא שכרו הגדול, שחזר לו תלמודו.

יהיה כעסו כעס עולם, ולא ימותו מהקפדתו.

וְאֵת חֲזָה הַתְּנוּפָה וְאֵת | שֹׁק
הַתְּרוּמָה תֹּאכְלוּ בְּמָקוֹם טְהוֹר וגו':
שֹׁק הַתְּרוּמָה וְחֲזָה הַתְּנוּפָה עַל
אֲשֵׁי הַחֲלָבִים יִבְיֵאוּ וגו' (י, יד-טו')
ויש ליתן טעם מדוע כפל הענין בשני פסוקים ובסדר הפוך. חזוה התנופה ושוק התרומה, שוק התרומה וחזוה התנופה.

וי"ל כפירוש רש"י לעיל בפרשת צו (ז, ל') כשמביאו מבית המטבחים נותן החלב על החזוה, וכשנותנו ליד הכהן המניף נמצא החזוה למעלה והחלב למטה, וזהו האמור במקום אחר שוק התרומה וחזוה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף וגו' (ויקרא י, טו), ולאחר התנופה נותנו לכהן המקטיר, ונמצא החזוה למטה.

ומשום שמתהפך כמה פעמים מזמן הבאתו ועד הקטרתו, פעם החזוה והשוק למעלה והחלבים למטה ופעם החזוה והשוק למטה והחלבים למעלה,

לעומקו של מקרא שמיני

ועוד, י"ל דהסמיך מאכלות אסורות ל"ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה'", לומר כי כל עניין מאכלות אסורות כמוס הוא עם ה', ואין לתת בו פירוש שכלי.

וכמו החטאת שצריכה להיאכל במקום הקדש, ואם הובא את דמה פנימה, תשרף ולא תיאכל. כן המאכלות האסורות, אע"פ שאפשר לתת טעם של מיאוס בחלקם, בראש ובראשונה הטעם הוא נסתר מאתנו.

ובשם האוהב ישראל מאפטא כל עניין המאכלות הכשרים כמו כל המצוות הן כדי להעלות ולתת חיות בהעולמות. ודבר זה כמוס עם הקב"ה בלבד, מה יתן חיות בהעולמות ומה לא. ולכן הזהיר "זאת החיה". **זאת תתן חיות בהעולמות וזו לא.**

ועל פי דבריו יש לומר שלכן הסמיך **זאת החיה** למות שני בני אהרון. שהם הקריבו אש זרה אשר לא ציוה אותם השם. ולכן לא הועילו ליתן חיות בהעולמות. ולכן היו צריכים להעלות

זאת החיה אֲשֶׁר תֹאכְלוּ מִכָּל-הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ (יא, א')

יש ליתן טעם מדוע הסמיך תורת חיה ועוף לעניין מות בני אהרון. שהרי היה ראוי לכאורה להסמיך מיד את פרשת אחרי מות לכאן. שזה המשך הענין. אחרי מות שני בני אהרון. **וי"ל** על פי מה שפירש"י בזאת החיה, מלשון **חיים** שאתם **דבקים במקום** במאכלים כשרים להיות דבקים במקום, ועל ידי כך **חיים כולכם היום** ככתוב ואתם הדבקים בה' אלקיכם **חיים כולכם היום**. ולא כשני בני אהרון שהקריבו אש זרה שלכאורה לא היו דבקים במקום. וע' באוה"ח הק' שמסרו נפשם מרוב דבקותם במקום, אך לא זו היא הדביקות הנרצית. ולכן צריך לומר שבא הכתוב של **זאת החיה** ללמדנו על נדב ואביהוא, **מה היא הדבקות הנרצית**. שהדבקות הנרצית במקום ב"ה היא הדבקות על פי ה'. ונדב ואביהוא לא עשו על פי ה' בדבקותם. ולכן בא ללמדנו שזאת תעשו. **זאת החיה.**

לעומקו של מקרא שמיני

ועל דרך הצת, יש לומר, דהיינו מה שהגמרא בברכות אומרת שאג שאג על שאג על נוה, שהקב"ה שואג על נוה בחילוף משמרות ברקיע. וסימנך שא"ג ר"ת שפן ארנבת, גמל. ישא"ג ר"ת יש אצלם גרירה. אבל בסוף מלכות אדום אין עוד שאגה כי יעלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה, והיה ה' למלך על כל הארץ ואין עוד גלות אחריה כי אם גאולה.

וכעין זה מצאנו אצל יצחק (בראשית כו)

גור בארץ הזאת {ג}, {ו} וישב
יצחק בגר, {יז} וילך משם יצחק
ויחן בגחל-גרר

יש ליתן טעם בכל לשונות הגרר הללו, ויש לומר שהן לשון גרירה כנ"ל, שגרר עמו את השכינה לכל מקום. וכן אצל אברהם "ויעתק משם ההרה", שהעתיק עמו את השכינה ממקום למקום [על אור החיים הק' שם], וכן ביעקב אבינו שנאמר בו אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה. שגרר השכינה עמו למצרים.

את נשמתם כדי ליתן חיות
בהעולמות.

ונתברר למפרע כי צדיקים הם,
וצדיקים במיתתם קרויים חיים. שגם
במיתתם נותנים חיות בעולמות
עליונים. ובה מיתת הצדיקים מכפרת.
ולכן נסמך למותם "וזאת החיה".

ואת-החזיר פי-מפריס פרסה הוא
ושפע שפע פרסה והוא גרה לא-
יגר טמא הוא לכם.
(י, ז).

הגמל והשפן והארנבת כתוב בהם
גרה יגר. וי"ל שגרה יגר הוא לשון
גרירה. וזה שאמרו במדרש רבה
שהם כנגד הגלויות, ולכולם יש גלות
הבאה אחריה. ולכן כתוב בהם יגר,
שהם גוררים אחריה גלות נוספת,
ובחזיר שהוא כנגד אדום שאין אחריו
עוד גלות שנאמר ועלו מושיעים וכו'
כתוב בו לא יגר. שאין הוא גורר
אחריו עוד גלות אחרת.

לעומקו של מקרא שמיני

שבולע את האוכל ומעלהו חזרה ושוב
בולעו ושוב מעלהו וחוזר חלילה.

ותרגומו: **מִסְקָא פִּישְׁרָא**. והנמשל
בזה, לאדם שמעלה בלימודו **פִּשְׁר**
הדבר. ו**גְרָה** תדרש מלשון **שְׁכָר**,
שמקבל **אֲגָרָא** על עמלו. **שְׁהַעֲמֵל**
מַעְלָהוּ לקבל שכרו מושלם. ותורתו
נעשית **כמים הניגרים**. וכפי ששנה ר'
מאיר (אבות ו,א) לגבי הלומד תורה
לשמה ו**נַעֲשֶׂה כְּמַעֲנֵן הַמַּתְגַּבֵּר וְכִנְהָר**
שְׁאִינוּ פּוֹסֵק.

וְהוֹיֵן בֵּה, והלא **טבעו** של **מַעֲנֵן**
שאינו מתגבר לעולם, שאם לא כן
יציף את העולם, ו**נהר בטבעו** יש והוא
פוסק, ומה אם כן רצה לומר ר' מאיר.
אלא בעמל התורה עולה האדם
ומתעלה מעל **הטבע**, ונעשה **כְּמַעֲנֵן**
הַמַּתְגַּבֵּר וְכִנְהָר שְׁאִינוּ פּוֹסֵק.

ועוד יש לומר, ש**גְרָה** הוא לשון
גורר, שהלימוד תורה שלו, **גם אם**
יהיה **שלא לשמה**, סוף שיגררנו
לשמה. שמתוך **שלא לשמה יבוא**
לשמה.

עד כאן סימן מעלה הגרה.

ובמסכת ברכות פרק הרואה אמרו
הרואה **גמל** בחלום מיתה נקנסה עליו
והצילוהו מן השמים, שנאמר ביעקב
אבינו(בראשית,מו,ד') "ואנכי אעלך
גם עלה". כי "**גם עלה**" נשמע **גמלו**.
שהקב"ה גמל עמו חסד והצילוהו מן
השמים, ולכן זה נאמר על הרואה **גמל**
בחלומו. והוא הגמל שנאמר בו כי הוא
גְרָה יִגָּר. שכשם שגרר אחריו את
השיעבוד במצרים, כן בזמן הגאולה
כאשר היינו כחולמים יגרור אחריו
את ההצלה והגאולה.

ועוד בענין סימני מעלי הגרה

ומפריסי הפרסה

יש ליתן **טעם** בסימנים אלו שבראם
הקב"ה בחיות **הטמאות**,
וקראם **סימני טהרה**.

ועל דרך הרמז, **המשל והנמשל**,
סימנים אלו מְשַׁל הם לאדם המבקש
לעלות מטומאה לטהרה. **והם כנגד**
תורה ומצוות. **כיצד**:

סימני מעלי הגירה הם כנגד לימוד
התורה, וכן קראו לכך חז"ל **לְעֵי**
באורייתא, שכביכול **לועס** וגורס
בתורה וחוזר על לימודו **כמעלה גרה**.

לעומקו של מקרא שמיני

וכן, אם יהיה בו רק עול מצוות כמפריסי הפרסה, ולא תהיה בו תורה כמעלי הגרה, הרי הוא כחיה הטמאה שרק מפרסת פרסה ואינה מעלה גרה.

ולעומקו של מקרא ירמזון אֵילִין מְלֵיאָ לַמֶּאֱמֵר חֲז"ל אל תקרי וְנִטְמָאתֶם בִּם אלא וְנִטְמָתֶם בָּם. שהאוכל טריפות אפילו יש בו תורה, הרי הוא בכלל הטמאים, שאינם מפריסי פרסה, וגם התורה שבו אזלא בתר טומאתו ומתקיים בו וְנִטְמָתֶם בָּם.

ומכל מקום הם יקראו סימני טהרה, אע"פ שאין לו אלא אחד מהם, שאם יתן לב לשוב באחד מהם, הרי הוא מיד נחשב טהור לפני ה'.

ועוד בענין הנ"ל. כל מפרסת פרסה ושוסעת שסע, מובא בדעת זקנים מבעלי התוספות, למעוטי גמל שפרסותיו סדוקות מלמעלה, ומלמטה הם מחוברות. וגמל היינו גמילות חסדים, וגמ"ח ללא תורה ללא גרה אינו מספיק לטהר. וכן דרשו בגמרא (ברכות ה:) על הפסוק בחסד ואמת יכופר עוון, שכל העוסק בתורה

והסימן השני הוא מפריס פרסה. והוא כנגד המצוות אשר אדם עושה ומקיים בידיו. ומפריס לפשוטו הוא שמחולק באצבעותיו לשנים. ולמדרשו הוא לשון פָּרַס בשחרית ופָּרַס בין הערבים, הנאמר בקטורת, וכנגד קריאת שמע בשכבך ובקומך, וכנגד תפילה כשפורס ידיו למעלה. וכן מובא (שמות יז, יב') וַיִּקֵּי יְדָיו אֲמוֹנָה עַד-בָּא הַשָּׁמֶשׁ תִּרְגַּם אוֹנְקלוֹס וַהֲנֵה יְדֹהֵי פְרִיסָן בְּצֵלוֹ. ומכאן נלמד לכל המצות שאדם עושה בד"כ בידיו.

ועוד, שאין סיפק בידי אדם לקיים כל המצוות, אלא חֲפְצִים כלומר חֲלָקִים בלבד. שהרי אם כהן הוא אינו לוי, ואם לוי אינו כהן, וכן האדם אנוס לגבי הרבה מן המצוות, לכן המצוות נמשלות למפריסי הפרסה, שפרס הוא לשון חצי, ועל ידי כמיהת לבו לקיים כולן הוא זוכה לקיים כל התרי"ג.

ואשר על כן, אם יהיה בו רק תורה כמעלי גרה ולא יהיו בו מצוות כמפריסי הפרסה, הרי הוא כחיה הטמאה שמעלה גרה ואינה מפרסת פרסה.

לעומקו של מקרא שמיני

אֶת-הַגְּמֹל כִּי-מַעֲלָה גָרָה הוּא
וּפְרָסָה אֵינְנָנוּ מִפְּרִיס
וְאֶת-הַשֶּׁפֶן כִּי-מַעֲלָה גָרָה הוּא
וּפְרָסָה לֹא יִפְרִיס
וְאֶת-הָאֲרֻנָּת כִּי-מַעֲלַת גָּרָה הוּא
וּפְרָסָה לֹא הִפְרִיסָהּ
וְאֶת-הַחֲזִיר כִּי-מִפְּרִיס פְּרָטָה הוּא
וְשָׁעָה שְׁסָעָה פְּרָטָה וְהוּא
גָּרָה לֹא יִגֵּר (יא, א-ז')

ובשימת לב

בגמול נאמר **מִפְּרִיס**. לשון הווה.
בשפן נאמר **יִפְרִיס**. לשון עתיד.
 ובארנבת נא' **הִפְרִיסָהּ**. לשון עבר.

ויש ליתן טעם להבדלים הנ"ל,
 ולומר. שסימני טומאה אלו הן בטבע
 הבריאה מששת ימי בראשית, ואינן
 ניתנות לשינוי. ואין ההלכה בהן
 משתנה לעולם. ומעולם **היה** כך ולכן
כתיב לא הפריסה, ולעולם **יהיה** כן
 ולכן **כתיב לא יפריס**.

וכן בחזיר כתיב לא יגר. שאף על פי
 שלעתיד לבא עתיד לחזור להיות
 מותר, כי אז יגר, (והביאו אוה"ח הק'
 בשם רבינו בחיי בשם התנחומא), מכל

(תורת חסד על לשונה) ובגמילות
 חסדים, מוחלין לו כל עוונותיו. וודאי
 כפרתו מושלמת כשעוסק בזה ובוזה.
 בגרה אשר יגר ובפרסה אשר יפריס,
 בתורה ובגמילות חסדים.

וְאֶת-הָאֲרֻנָּת כִּי-מַעֲלַת גָּרָה הוּא
וּפְרָסָה לֹא הִפְרִיסָהּ טְמֵאָה הוּא
לְכֶם. (יא, ו')

יש ליתן טעם מדוע כתב בארנבת
 מעלת גרה **הוּא** וגו' טמאה **הוּא** לכם.
 קריא לשון נקבה, **היא**, וכתיב לשון
 זכר, **הוא**.

ושמא י"ל שגלוי לפני הקב"ה אשר
 יבקש תלמי המלך לתרגם התורה
 ליוונית, ובאשר אשתו נקראה ארנבת
 לכן הכתיב בתורה לשון זכר לא ליתן
 לו פתחון פה לצער את ישראל. ואף
 על פי כן תרגמו הזקנים אחרת ולא
 קראו לה בשם ארנבת, **שכל**
נתיבותיה שלום.

לעומקו של מקרא שמיני

פני האדמה. ומדוע תלמד הו' הגדולה על ענווה, כי היא ו' של גחון, המושפל **עד עפר**.

ופירש"י הולך על גחון. זה נחש, ולשון גחון, **שְׁתִּיָּה**, שהולך שָׁח ו**נופל על מעיו**. אם כן, לכאורה היתה ה-ו' צריכה להיות קטנה, שבאה ללמדנו על הענוה. ומדוע היא גדולה מכל האותיות.

אלא לומר לך, שהמידה היחידה שיכולה להיעשות בגדלות היא מידת **הענוה**, שאין לה שיעור למעלה. ככל שיהיה יותר בענוה כן שבח הוא לו. וככל שישפיל עצמו, כן ייטב לו. לכן ו' דגחון גדולה.

ועל דרך הצח יאמר:

גחון, חצי התורה באותיות. ח' מאידך גיסא ו-ו' מאידך גיסא והן אותיות חן. לרמז על כך, מה שכתוב לענוים יתן ח'ן. (משלי ג, לד').

מקום בימינו מיהא לא יגר כלל עד אחרית הימים. ולפי הנזכר לעיל, שלא יגר שלא יגרור אחריו קדושה כי אם טומאה.

טמאים המה לכם. (יא, כח')

המה לכם. כתיב המה ולא כתיב הם. שהתיבה **המה** נקראת **מכל צד**, מתחילתו לסופו ומסופו לתחילתו. לומר לך שאין לכם שום צד של היתר בהם כלל.

כל הולך על-גחון. (יא, מב')

גחון, ו' גדולה. והיא חצי התורה באותיות. חצי התורה הראשון לפני ה-ו', וחצי התורה השני אחרי ה-ו', וה-ו' הגדולה בתוך.

ועל דרך המוסר ידרש: לומר לך שהתורה נתנה בענוה לענוים ע"י הענו. **ניתנה בענווה**, על הר סיני הנמוך מכולם, ו**ניתנה לענוים**, שנאמר ו**אתם המעט מכל העמים** שממעטין עצמכם לפני, ו**ניתנה על ידי ענו** הוא משה רבנו **הענו מכל האדם** אשר על

לעומקו של מקרא שמיני

הוא השם הק' המסייע לכל אדם מישראל הרוצה לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, להשיג מבוקשו.

ועוד י"ל, לסמיכות הפסוקים בסוף הפרשה, והתקדשתם והייתם קדשים וגו', ולא תטמאו את נפשתיכם וגו', המעלה אתכם מארץ מצרים וגו' והייתם קדשים וגו', זאת תורת הבהמה והעוף וגו', להבדיל בין הטמא ובין הטהור וגו'.

כאן רמז הקשר בין הבהמות הטהורות ויציאת מצרים. כאמרו, כשם שבבהמות והחיות המפריסה פרסה ומעלה גרה היא הטהורה וכו',

כמו כן ביציאתכם ממצרים לקבל תורה ומצוות אתם נטהרים. שנאמר המעלה אתכם מארץ מצרים. המעלה אתכם מטומאה לטהרה, ממ"ט שערי טומאה למ"ט שערי קדושה וטהרה.

פי | אָנִי ה' הַמַּעֲלָה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהֵיטֵב לָכֶם לְאֱלֹהִים וְהֵיטֵבְתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אָנִי. (יא, מה')

ברש"י, המעלה ולא המוציא כי מעלה היא גביהו. זו היא מעלתם, שלא יאכלו איסורים. ותימה, וכי אכילה גשמית היא מעלתם ועל מנת כן הוציאים ממצרים ועשה להם כל הנסים וכו'.

אלא י"ל, שהמעלה האמיתית היא קבלת התורה וכניסתם לארץ הנכספת. ומדריגה זו ישיגו על ידי זהירות ממאכלים האסורים שעלולים להביאם לידי "ונטמתם במ" ונטמתם במ, ואז אין הם יכולים להשיג מעלתם בתורה. יוצא איפוא שמניעת המאכלים האסורים היא מעלתם הרוחנית. ועוד, שעל ידי זה הארץ לא תקיא אותם ולכן היא גם מעלתם לגבי הארץ הרוחנית.

ועל פי הסוד, המעלה אתכם מארץ מצרים. אחת משמות ע"ב ביושר, הוא עלו. ולפי מה שסידרו רבותינו ע"פ הזהר הק' את שמות ע"ב ביושר מעל תיבות פרשת ציצית, עלו הוא השם הק' אשר בתיבה מצרים. [יאה עלו הם השמות הקדושים המופיעים בתיבות מארץ מצרים].

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל: leshem895@gmail.com

